

mătușa Olgăi, dar impune prin puternica sa personalitate. Mihai Verbițchi este adecvat, dar cam previzibil, în rolul lui *Andrei* cel activ. Șerban Celea și Ion Besoiu formează un admirabil cuplu ca escroci mărunți și umani, în fond. Constantin Ghenescu, Gheorghe Ifrim și Șerban Pavlu dau note distincte personajelor secundare, cărora știu să le îmbogățească, prin detalii atent lucrate, personalitățile.

Somptuos, rafinat, ambițios, spectacolul *Oblomov* este un tur de forță executat cu precizie și eleganță.

Teatrul Bulandra – *Oblomov*, dramatizare de Mihaela Tonitza-lordache după romanul lui I. A. Goncharov. Regia și selecția muzicii: Alexandru Tocilescu. Decor, costume și lighting design: Dragoș Buhagiar. Distribuția: Mihai Constantin, Sebastian Papaiani, Mihai Verbițchi, Luiza Cocora, Virginia Mirea, Șerban Celea, Ion Besoiu, Constantin Ghenescu, Irina Petrescu, Gheorghe Ifrim, Șerban Pavlu. Data reprezentăției: 8 iunie 2003.

Război și lume

În timp ce cunoscutul regizor și director de teatru Piotr Fomenski prezintă, într-un turneu triumfal prin Europa, propria sa versiune după *Război și pace* de Tolstoi, Petre Bokor recurge, la Teatrul Nottara, la prăfuita dramatizare a lui Piscator et Co. Orice lamentare, de la Shakespeare citire (vezi *Henric al V-lea*), privind posibilitățile restrânse ale scenei de a prezenta amploarea epopeii, este neavenită. Există, în teatru, un singur mijloc și acesta e eficace: deplasarea interesului de la politică la psihologie, adică de la război la eroi. Este ceea ce face, tranșant, Fomenski și nu cutează Bokor. Dramatizarea la care recurge acesta din urmă este tributară conceptului de teatru epic, brechtian, expozițiv și rece, cu narator-comentator. Ni se povestește un *story*, ilustrat cu scene considerate relevante, dintr-o perspectivă unificatoare și ideologizantă. Conflictul nu explodează, ci se narează, personajele nu se impun, ci se expun. Pentru claritate, iată o comparație între același fragment, prezent atât în spectacolul lui Bokor, cât și în cel al lui Fomenski. Suntem la Lăsăe Goră, domeniul bătrânului *prinț Bolkonski*. Armata franceză se apropie, dar prințul nu se decide să se refugieze. În versiunea lui Fomenski, vedem încordarea personajelor terorizate, pe de o parte, de iminența sosirii ocupantului și, pe de altă parte, de autoritatea prințului, care pretinde respectarea aceluiași reguli stricte de viață. Tensiunea dintre formă și fond atinge paroxismul. În versiunea Piscator – Bokor, se insistă asupra conflictului – inexistent în roman – dintre iobagii, care ezită să-și distrugă rezervele de hrană și preferă să lupte ca partizani, și *prințul Bolkonski*, care-i dorește în continuare supuși și integrați în trupe regulate de apărare locală. În primul caz, avem de-a face cu un teatru viu, emoționant, în al doilea, cu o teză oarecare, al cărei cel mai mic cusur e falsitatea. Tot lupta de clasă este invocată, aberant, ca motiv al conflictului dintre prințul *Andrei* și tatăl său. Perspectiva tezistă dăunează complexității caracterelor. Se vede că Fomenski, așa cum a și mărturisit într-un interviu, îi iubește pe acești eroi interesanți, seducători, frământați și pune în scenă modul în care destinele lor se ciocnesc, dramatic, cu istoria. În versiunea de la Teatrul Nottara, numai istoria contează, personajele sunt acolo doar pentru a o ilustra. Singurul efect scenic interesant al dramatizării este felul cum naratorul intervine în acțiune, dialogând cu unele personaje, îndeosebi cu cele atestate istoric, ca *Napoleon*. Publicul urmărește cu răbdare și detașare o poveste al cărei sfârșit

îl știe, fără să com-pătimizească cu eroii, plictisit de didacticismul explicațiilor oferite cu exactitate germană.

Cele de mai sus nu trebuie să ne facă să credem că este vorba de un spectacol complet ratat. El este cursiv, chiar dacă nu și dinamic, iar actorii realizează creații de calitate, în limitele unor partituri sărăcite de miez. Decorul lui Helmut Stürmer este extrem de frumos: simplu, rafinat, însuflețit de o recuzită expresivă. Un podium înclinat, cu suprafața lucitoare, formează o cruce severă; pasarela elipsoidală din fundal servește excelent în scena pregătirii execuției; panouri metalice coboară la momentul oportun, iar scena balului, realizată cu minimum de mijloace, are, totuși, somptuozitatea necesară, datorită oglinzilor glisante.

Constantin COTIMANIS

Foto: Robert David

Am așteptat cu curiozitate să-l văd pe Dragoș Bucur, de-acum o vedetă, în rolul *prințului Andrei*, aparent un *contre-emploi*. N-am fost deloc dezamăgit. Cu excepția unor inflexiuni mai „de cartier” ale vocii, Dragoș Bucur a avut ținută, distincția rece adecvată personajului și a jucat cu intensitate scena morții. A fost, însă, mai puțin convingător ca îndrăgostit. Evoluția sa de la tânărul

ambitios la stoicul înțelept, trecând prin etapa de erou romantic a fost schematică, îndeosebi din cauza textului. Alexandru Jitea a fost și el dezavantajat de sărăcia și schematismul replicilor. A știut să arate candoarea și bunătatea lui *Pierre Bezuhov*, nu s-a văzut însă deloc că e vorba, în același timp, de un om inteligent, cult și frământat. Vladimir Găitan a făcut un *Bolkonski* temperamental, cu salturi de umoare, în timp ce l-am fi dorit aspru, rigid și ușor comic. Scena insultării *Natașei* coboară la nivelul comediei fără consecințe, în loc să fie o combinație de cruzime și grotesc. În interpretarea Ralucai Gheorghiu, *Natașa* este atrăgătoare și vioaie, mai aproape de versiunea lui Audrey Hepburn decât de aceea a Liudmilei Savelieva. Din păcate, nu propune nimic original în concepția rolului. Dacă Sorin Cociș este acceptabil ca *Napoleon* – oricum, personajul nu strălucește nici în roman – distribuirea lui Petre Panait în rolului *țarului Alexandru* este o eroare. Țarul era, la vremea aceea, un tânăr fermecător și ușor nesigur, despre care *Napoleon* spunea că este atât de atrăgător încât, dacă ar fi fost femeie, l-ar fi dorit ca amantă. Or, ceea ce ni se arată este un Moș Teacă de vârsta a doua. Dorian Boguță este un *Anatol* plat, ca și în roman, de altfel, iar scena seducerii *Natașei* este cea mai precar construită din întregul spectacol. În schimb, Ion Grosu, în *Dolohov*, are o personalitate interesantă, debordantă, atașantă. Din aceeași categorie de personaje, Dan Bordeianu este un *Nikolai* impetuos, care-și arată cu farmec simplitatea de spirit. Constantin Cotimanis îl construiește pe *Kutuzov* conform așteptărilor, ca pe un nonconformist inspirat. Ion Haiduc ar fi fost mai convingător în rolul medicului, dacă nu și-ar fi uitat vocea acasă. În *Karataev*, l-am văzut pe Claudiu Romilă, nu pe Viorel Comănici, dar modul în care autorii versiunii dramatice au sacrificat dimensiunea mistică a personajului, insistând asupra apartenenței sale de clasă, ar împiedica pe oricine să propună ceva interesant în acest rol. Emil Hossu este inteligent, degajat și un plăcut *raisonneur* în rolul naratorului. Am lăsat la urmă trei reușite: Daniela Minoiu, în rolul prințesei *Lisa*, pare, prin eleganța foarte aristocratică, că ar aparține unei școli teatrale pe care o credeam definitiv apusă. Catrinel Dumitrescu oferă o interpretare originală, plină de subtilitate, a *contesei Rostova*. Femeie de lume, dar și mamă îngrijorată, sensibilă, dar cu umor, personajul este mai complex chiar decât în roman.

Mir, în rusește, înseamnă și lume, nu numai pace. Spectacolul ar fi trebuit să insiste asupra lumii, nu asupra războiului, arătându-ne cum se maturizează și, uneori, se deformează niște oameni minunați care au avut nenorocul să trăiască într-o epocă interesantă

Teatrul Nottara – Război și pace, dramatizare de Alfred Neumann, Erwin Piscator și Guntram Prufer după Lev Tolstoi. Regia și versiunea scenică: Petre Bokor. Decoruri: Helmut Sturmer. Costume: Maria Miu. Ilustrația muzicală: George Marcu. Distribuția: Emil Hossu, Alexandru Jitea, Dragoș Bucur, Vladimir Găitan, Cristina Stoica-Ivanciuc, Daniela Minoiu, Alexandru Gheorghiu, Viorel Comănici / Claudiu Romilă, Raluca Gheorghiu, Catrinel Dumitrescu, Dan Bordeianu, Sorin Cociș, Petre Panait, Constantin Cotimanis, Dorian Boguță, Ion Grosu, Ion Haiduc. Data reprezentației: 22 mai 2003.

Răsfățata și amărășteanul

Regizorul Ion Mircioagă are perfectă dreptate când afirmă că piesa *Steaua fără nume* nu mai poate fi jucată astăzi în nota melancolico-sentimentală cu care ne-am obișnuit. „Tipologia, datele fundamentale ale personajelor funcționează în